

Návrh na určenie investičného projektu
„Modernizácia železničnej trate Žilina – Košice, úsek Krompachy (mimo) – Kysak“
za strategickú investíciu

Železnice Slovenskej republiky, IČO: 31364501 (ďalej len „investor“), doručili na Ministerstvo dopravy Slovenskej republiky žiadosť o určenie investičného projektu „Modernizácia železničnej trate Žilina – Košice, úsek Krompachy (mimo) – Kysak“ za strategickú investíciu (ďalej len „žiadosť“) podľa § 4 ods. 2 zákona č. 142/2024 Z. z. o mimoriadnych opatreniach pre strategické investície a pre výstavbu transeurópskej dopravnej siete a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o strategických investíciách“).

A. Popis a parametre plánovaného investičného projektu

Realizáciou investičného projektu sa zabezpečí výstavba projektu „Modernizácia železničnej trate Žilina – Košice, úsek Krompachy (mimo) – Kysak“, ktorá je zahrnutá v prílohe č. 1, časti B., 2. Železničné trate, písm. j) zákona o strategických investíciách, keďže ide dopravnú infraštruktúru zaradenú do základnej transeurópskej dopravnej siete na území Slovenskej republiky.

Stavba sa nachádza na území Košického samosprávneho kraja, v okresoch Košice – okolie, Gelnica a Spišská Nová Ves. Líniová stavba prechádza cez katastrálne územia Kysak, Obišovce, Veľká Lodina, Malá Lodina, Ružín, Rolova Huta, Margecany, Kluknava, Richnava a Krompachy. Navrhované územie investície je vymedzené v Prílohe č. 1 materiálu.

Účelom investície je modernizácia existujúcej dvojkoľajnej železničnej trate Žilina – Košice, v úseku Krompachy (mimo) – Kysak, ktorá je súčasťou základnej transeurópskej dopravnej siete, ako aj európskeho dopravného koridoru Rýn – Dunaj. Celková dĺžka modernizovaného úseku predstavuje 30 km, začína v železničnej stanici Kysak a končí pre železničnou stanicou Krompachy.

Cieľom projektu je skvalitnenie technických parametrov uvedenej trate prostredníctvom zvýšenia jej technickej vybavenosti integráciou moderných prvkov. Projekt sleduje dosiahnutie európskych parametrov železničných tratí podľa medzinárodných dohôd s cieľom zvýšenia bezpečnosti železničnej prevádzky a bezpečnosti cestujúcej verejnosti v súlade s prijatými technickými špecifikáciami pre interoperabilitu (TSI) vypracovanými Európskou železničnou agentúrou a vydanými Európskou Komisiou, ktoré stanovujú podmienky pre optimálnu úroveň technickej harmonizácie železničných systémov s cieľom zabezpečiť ich vzájomnú prepojitelnosť pre umožnenie voľného pohybu tovaru a osôb. Technické riešenie investície vychádza zo spracovanej štúdie uskutočniteľnosti „Štúdia realizovateľnosti – aktualizácia, úsek Žilina – Košice – Čierna nad Tisou št. hr.“

Modernizácia trate zahŕňa úplnú výmenu, resp. vybudovanie železničného spodku a zvršku, komplexné vybudovanie nového trakčného vedenia ako základ pre výhľadovú zmenu trakčnej napájacej sústavy z 3 kV pre napäťovú hladinu 25 kV, lokálne smerové úpravy železničnej trate pre vyrovnanie smerových oblúkov a zvýšenie traťovej rýchlosti do 140 km/h, modernizáciu a doplnenie systémov riadenia železničnej dopravy vrátane integrácie nových funkcionalít interoperability, vybudovanie nového moderného zabezpečovacieho zariadenia, zvýšenie

bezpečnosti objektov inštaláciou systémov elektrickej požiarnej signalizácie a poplachových systémov narušenia, digitalizáciu komunikačnej a dátovej siete, modernizáciu koľajiska železničných staníc a zastávok, nevyhnutné úpravy pre vybudovanie nástupíšť a vytvorenie bezkolíznych prístupov pre cestujúcich vrátane prístupov pre cestujúcich so zníženou schopnosťou pohybu a orientácie, zvýšenie technickej vybavenosti železničných zastávok a staníc, rekonštrukciu existujúcich tunelových rúr a portálov Bujanovského a Ružinského tunela vrátane technologického vybavenia a dostavbu novej tunelovej rúry dĺžky 3 925 m, rekonštrukciu mostných objektov a priepustov vrátane nevyhnutných úprav vodných tokov z dôvodu ich prispôsobenia šírkovému usporiadaniu trate, výškovému usporiadaniu pod mostami, vybudovanie nových mostov a priepustov v miestach novej polohy trate, realizáciu nového ekoduktu pre zver spolu s navádzacou zeleňou a realizáciu dvoch ekomostov, rekonštrukciu niektorých súvisiacich cestných komunikácií a vybudovanie nových prístupových komunikácií, zrušenie úrovňových priecestí a úrovňových prechodov koľajiska a ich nahradenie mimoúrovňovými križovaniami a novými podchodmi, výstavbu a rekonštrukciu zárubných a oporných múrov pre zabezpečenie stability trate, aplikáciu protihlukových opatrení vrátane inštalácie protihlukových stien, ako aj realizáciu vegetačných úprav a revitalizáciu príľahlých plôch vrátane zasiahnutých biotopov.

Celková plocha investície je 1 830 748 m². Pri jej realizácii sa predpokladá kombinované financovanie zo zdrojov EÚ, štátneho rozpočtu a vlastných zdrojov.

Celkové investičné náklady na realizáciu investície sa v aktuálnom stupni prípravy predpokladajú na úrovni 1 292 452 tis. € bez DPH, resp. 1 548 667 tis. € s DPH. Výsledná cena po dokončení diela bude ovplyvnená výsledkom verejného obstarávania na zhotoviteľa, ako aj vývojom výšky stavebných nákladov v priebehu realizácie diela.

Investor v súlade so zákonom č. 513/2009 Z. z. o dráhach v znení neskorších predpisov zabezpečuje ako manažér (správca) železničnej infraštruktúry predovšetkým činnosti súvisiace so zabezpečením prevádzkovania dráh, riadenia dopravy na dráhach a prevádzkyschopnosti dráh. Pre riadenie investičného projektu, prevzatie stavby a následné spravovanie a prevádzkovanie infraštruktúry po ukončení stavby disponuje investor dostatočnými personálnymi kapacitami. Realizáciu stavebných prác, autorský dozor a stavebný dozor investície bude investor zabezpečovať externe formou dodávateľských zmlúv.

Realizácia investície je plánovaná v rokoch 2027 – 2034. Predmetný úsek železničnej trate je súčasťou základnej transeurópskej dopravnej siete, ako aj európskeho dopravného koridoru Rýn – Dunaj.

Keďže pri lokálnych smerových úpravách železničnej trate pre vyrovnanie smerových oblúkov a zvýšenie traťovej rýchlosti do 140 km/hod. nebude na modernizovanom úseku naplnená jedna z požiadaviek uvedených v článku 16 nariadenia EP a Rady (EÚ) č. 2024/1679 o usmerneniach Únie pre rozvoj transeurópskej dopravnej siete, v tejto súvislosti môže dôjsť k situácii, že pre oprávnenosť projektu pre spolufinancovanie zo zdrojov EÚ bude potrebné schválenie výnimky, pokiaľ ide o požiadavky vyplývajúce z uvedeného nariadenia, a to na základe osobitných geografických alebo významných fyzických obmedzení, negatívneho výsledku analýzy sociálno-ekonomických nákladov a prínosov alebo závažných negatívnych vplyvov na životné prostredie alebo biodiverzitu. Schválenie takejto výnimky zo strany Európskej komisie by bolo potrebné v prípade, pokiaľ by ani po modernizácii všetkých úsekov železničnej trate medzi mestskými uzlami Žilina a Košice nebola na viac 25 % dĺžky tejto trate dosiahnutá prevádzková rýchlosť 160 km/h.

B. Zhodnotenie aplikácie inštitútu strategickej investície

Podľa § 2 zákona o strategických investíciách je investorom právnická osoba zriadená osobitným zákonom Národnej rady Slovenskej republiky č. 258/1993 Z. z. o Železniciach Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov.

V súlade so zákonom o strategických investíciách bude investor zabezpečovať prípravu alebo realizáciu investície v súlade s § 2 písm. d) zákona o strategických investíciách.

Podľa § 2 písm. d) zákona o strategických investíciách sa pod pojmom investičný projekt rozumie proces zameraný na prípravu alebo realizáciu investície v súlade s § 2 písm. b) zákona o strategických investíciách, pozostávajúci zo súboru zosúladených, riadených a časovo ohraničených činností, ktorý

1. realizuje investor,
2. má určený predpokladaný začiatok a koniec trvania a harmonogram realizácie,
3. má definované aspoň finančné zdroje, ľudské zdroje a spravidla aj merateľné kvalitatívne a kvantitatívne prínosy.

Podľa § 3 ods. 2 zákona o strategických investíciách vláda za strategickú investíciu určí investičný projekt v oblastiach podľa prílohy č. 1, ak jeho realizáciu zabezpečuje investor. Plánovaný investičný projekt je súčasťou prílohy č. 1, časti B., 2. Železničné trate, písm. j).

Na základe predloženej žiadosti je možné konštatovať, že predložený investičný projekt spĺňa zákonné predpoklady na vydanie osvedčenia o strategickej investícii podľa § 5 zákona o strategických investíciách.

C. Záver

Po posúdení žiadosti o vydanie osvedčenia o strategickej investícii Ministerstvo dopravy Slovenskej republiky v súlade s § 4 ods. 5 zákona o strategických investíciách predkladá vláde na schválenie návrh na určenie predmetného investičného projektu za strategickú investíciu.

Príloha č. 1 – Navrhované územie investície zobrazené na kópii z katastrálnej mapy